

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Vissa förslag om kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag, Fi2023/02676 Pensionsmyndigheten instämmer i förslaget att kompensera personer födda 1957 för hur den höjda åldersgränsen har påverkat det förhöjda grundavdraget. Myndigheten instämmer också i förslaget att senarelägga höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget för personer födda 1959 med ett år. Pensionsmyndigheten lämnar därutöver följande synpunkter.

Den remitterade promemorian saknar förslag rörande om personer födda 1957, eller deras arbetsgivare, ska kompenseras för de arbetsgivaravgifter som betalats in under år 2023 för dem, trots att de detta år inte haft rätt till socialförsäkringsförmåner. År 2026 finns motsvarande skyldighet att betala fulla arbetsgivaravgifter för personer födda 1959, utan att de kommer att ha rätt till socialförsäkringsförmåner det året. Pensionsmyndigheten anser att avsaknaden av ”kompensation” i detta avseende för personer födda 1957 kan motiveras. I förhållande till personer födda 1959 anser Pensionsmyndigheten att regeringen i det fortsatta lagstiftningsarbetet ska föreslå att höjningen till 67 år för när fulla socialavgifter ska betalas in flyttas fram ett år, till år 2027.

Bakgrund m.m.

Den lagändring som föranlett det nu aktuella lagförslaget har en grund i att riksdagens beslut om lag och regeringens motivering av höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget i *prop. 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system*, inte kan användas för födda 1957 eller 1959.

Lagändringen som föranleddes av nämnda proposition innebar också att fulla arbetsgivaravgifterna togs ut ett ”extra år” för födda 1957 och 1959 utan att dessa fick rätt till socialförsäkringsersättning det extra året.

Inget av detta uppmärksammades av någon remissinstans vilket är beklagligt.

Riktålder

Promemorian innehåller inga förslag för kommande årskullar som berörs av höjda åldersgränser i pensionssystemet. Pensionsmyndigheten vill uppmärksamma regeringen på att även framtida årskullar, i strid med intentionen i *prop. 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system*, kan komma att hamna i en situation där de inte omfattas av åldershöjningarna i pensionssystemet

www.pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten	Telefon	E-post	Org.nr
Box 38190 100 64 Stockholm	0771-771 771	registrator@pensionsmyndigheten.se	202100-6255

och i kringliggande trygghetssystem, men där de omfattas av höjningarna av åldersgränserna för det förhöjda grundavdraget. Pensionsmyndigheten menar därför att regeringen bör överväga att tydliggöra, förslagsvis i ett förarbetsuttalande, att avsikten är att höjningar av olika åldersgränser som föranleds av höjningar, eller sänkningar, av riktåldern ska harmoniera med varandra. Detta gäller även i förhållande till åldern för när socialavgifter ska betalas in, se nedan.

Sociala avgifter

I promemorian *Ds Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet Fi 2020/05036* föreslogs att åldern för det förhöjda grundavdraget samt åldern för socialavgifter 2023 och 2026 skulle höjas. Motivet för förändringen var att ”pensionsåldern” höjts. I lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter anges vilka förmåner de olika avgifterna ska finansiera.

Det har inneburit att arbetsgivare till personer födda 1957 har betalat fulla arbetsgivaravgifter för löntagare födda det året utan att dessa har rätt till ersättning från socialförsäkringssystemet under 2023. Enligt nuvarande lagstiftning kommer även arbetstagare födda 1959 att ingå i underlaget för sociala avgifter under 2026 utan att dessa får rätt till socialförsäkringsförmåner. Om lagstiftningen inte ändras kommer, enligt prognos, även fulla arbetsgivaravgifter att tas ut för personer födda 1966 under år 2034 utan att de har rätt till socialförsäkringsförmåner det året.

Utifrån promemorians förslag kommer således personer som är födda 1959, via socialavgifter, bidra till socialförsäkringarna under 2026 utan att de har rätt till socialförsäkringsförmåner det året. Exempelvis upphör rätten till sjukpenning och sjukersättning för personer födda 1959 vid 66 års ålder år 2025. Det beror på att årskullen 1959 har riktåldern 66 år och flera socialförsäkringsförmåner därför upphör under 2025. Motsvarande förhållande kommer att uppstå för varje årskull som föregår den årskull som får sin riktålder höjd, om inte ytterligare regeländringar genomförs.

Redan i dagsläget betalas socialförsäkringsavgifter in i förhållande till vissa inkomster som inte ger rätt till ersättning från socialförsäkringssystemet. Det typiska och till omfattningen största sådana underlaget torde vara inkomster som överstiger respektive inkomsttak för denna försäkring. Den avvikelser mellan avgift och rätt till socialförsäkringsförmån har motiverats med dels inkomstutjämningsargument, dels att det vore administrativt kostsamt för arbetsgivare och Skatteverket att särskilja socialförsäkringsavgifter som tagits ut på olika delar av inkomsten, alternativt att redan vid inbetalningen av avgifterna särskilja olika delar av inkomsterna. Motsvarande skäl för det nu aktuella avgiftsuttaget utan försäkringsskydd har inte framförts i den nu remitterade promemorian och kan rimligen inte anses föreligga.

Pensionsmyndigheten anser därför att regeringen ska föreslå en lagändring som innebär att höjningen till 67 år av åldern för när fulla socialavgifter ska betalas flyttas fram ett år, dvs. till år 2027. Med en sådan ordning skulle tidpunkten för när åldern för det förhöjda grundavdraget ökar respektive för när skyldigheten att betala fulla socialavgifter ökar att sammanfalla och träffa de årskullar som fått en höjd riktålder. Med en sådan reglering skulle lagstiftningens angivna syfte, att åldersgränserna i skatte- och socialavgiftslagstiftningen ska anpassas till förändringar i riktåldern, uppfyllas.

2024-01-12

När det gäller de sociala avgifter som under 2023 redan har betalats in av arbetsgivare för löntagare födda 1957, utan att löntagarna haft rätt till socialförsäkringsförmåner, har Pensionsmyndigheten förståelse för att det är svårt att i efterhand kompensera för dessa. Det främsta skälet för detta är, enligt myndighetens uppfattning, att det inte är möjligt att fastställa om kompensationen ska gå till respektive arbetsgivare eller till varje enskild löntagare. Promemorian tar inte upp denna fråga eftersom det inte finns några förslag om sociala avgifter och inga överväganden i denna del görs för födda 1957.

Särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd beräknas på inkomster efter skatt. De personer som är födda 1957 och som har fått särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd under 2023 kan därför ha fått ett högre belopp än vad de skulle ha fått om årskullen från början hade haft rätt till det förhöjda grundavdraget under 2023. Dessa personer kommer att bli överkompenserade när kompensationen för det förhöjda grundavdraget nu betalas ut skattefritt retroaktivt. Pensionsmyndigheten har inga synpunkter på detta men vill belysa att förslaget får denna effekt.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Kajsa Möller efter föredragning av avdelningschefen Ole Settergren. I beredningen av ärendet har analytikerna Stefan Granbom och Tommy Lowén, verksamhetsutvecklaren Sonila Yliniemi och verksamhetsspecialist Sofia Amhliden samt juristerna Stina Gunnarsson och Felicia Ljunggren deltagit. I den slutliga handläggningen har även chefen för kommunikationsavdelningen Mia Liblik Palmgren och chefen för juridikavdelningen Lena Aronsson deltagit.

Kajsa Möller

Ole Settergren